

20 de ani ai Armatei Naționale

Oastea Moldovei

Nr. 15-18
3 septembrie 2011

La 27 august 2011 Piața Marii Adunării Naționale a găzduit un eveniment ce a marcat importanța independenței țării noastre. De la mic la mare, toți cei prezenți în acest loc sfânt al neamului au urmărit parada militară dedicată aniversării de 20 de ani de la Declarația de independență a Republicii Moldova.

Noul pas de defilare ce a fost adoptat în acest an a putut fi admirat la cele 12 formațiuni militare, componente ale Forțelor Armate ale Republicii Moldova . Este vorba despre

1000 de militari din cadrul unităților Armatei Naționale, 91 de participanți la conflictul armat din 1992, 400 de colaboratori ai Ministerului Afacerilor Interne, precum și peste 120 de angajați ai Serviciului Grăniceri.

Defilarea trupelor terestre în PAMN a fost urmată de trecerea tehnicii militare din dotarea Armatei Naționale. Coloana de mașini a început mișcarea din preajma cinematografului Patria, iar în față s-a deplasat autoturismul de paradă, tip cabriolet.

În total pentru parada militară au fost mobilizate 65 de unități de tehnică, folosite pentru asigurarea îndeplinirii misiunilor trupelor de infanterie, artilerie, apărare antiaeriană, forțelor de menținere a păcii și celor speciale. Tehnica militară a traversat PAMN cu circa cinci kilometri la oră și s-a reîntors în locul de dislocare permanent pe itinerarul - bd. Ștefan cel Mare, str. Ismail, Pan Halippa, șoseaua Hîncești, str. Pietrarilor.

Defilarea festivă s-a încheiat cu evoluția orchestrei mixte a garnizoanei Chișinău, formată din cinci orchestre militare: Orchestra Prezidențială a Republicii Moldova, orchestra model a Ministerului Afacerilor Interne, orchestra militară a Serviciului Grăniceri, orchestra militară a Brigăzii „Ștefan cel Mare” și orchestra Academiei Militare „Alexandru cel Bun”.

Guvernul R. Moldova a alocat peste 9 mln 400 mii lei pentru parada militară organizată în Piața Marii Adunări Naționale pe 27 august – Ziua Independenței. Ministrul Apărării Vitalie Marinuța a spus că mijloacele financiare pentru desfășurarea paradei militare n-au fost planificate în bugetul pentru anul 2011, iar structurile implicate vor folosi acești bani pentru activități de pregătire și organizare.

„Este vorba despre cheltuieli ce vizează asigurarea cu obiecte de echipament a participanților la parada militară, asigurarea cu carburanți-lubrifianți, produse alimentare, pregătirea tehnicii și armamentului și procurarea instrumentelor de percuzie și altor rechizite de paradă”, a accentuat ministrul în calitate de responsabil pentru constituirea formațiunilor de paradă cu ocazia aniversării a XX-a de la proclamarea independenței R. Moldova.

Sumar

- 2-3. Schimbarea la față a Armatei
- 4-5. Eroul timpului de pace
- 6-7. Armata Națională – de la om la om
- 8-10. De-un leat cu armata țării
- 11-14. Miniștrii Apărării despre Armata Națională
- 15-17. „O armată la care visau acel grup de ofițeri la începutul anilor ‘90”
- 18-19. Trei pușcaș(i)e din armată!
- 20-21. Basarabeanul Gheorghe Botezatu a creat primul elicopter militar american
- 22. Armata nu-și uită eroii

Pentru Onoare! Pentru Patrie! Pentru Tricolor!

Oastea Moldovei

Centrul mass-media militară

Șef Centrul mass-media militară –
redactor-șef
locotenent-colonel Ion VULPE
tel. 252-252

Echipa redacțională:

locotenent major Inga MIHALOVA
plutonier adjutant Vitalie IOVU
Ecaterina RUSU
Larisa ȚIBULEAC
Dmitrii VOSIMERIC
Stela PAIU
oastemoldovei@army.md
tel. 252-045, 252-047

Secția TV/Radio:

maior Sergiu LECA
locotenent major Denis ROTARU
locotenent Pavel MAFTEI
sergent inferior Laurențiu-Vlad GROSSU
Liuba POIȚAN

ladatorie@army.md
scutulpatriei@army.md
tel. 252-019

Secția internet:

maior Viorel GLAVA
Diana MOISA
tel. 252-021

Centrul mass-media militară
or. Chișinău, șoseaua Hîncești, 84

Materialele publicate de „OASTEA MOLDOVEI” reflectă opinia autorilor care s-ar putea să nu exprime poziția redacției.

Reluările din „OASTEA MOLDOVEI” trebuie să conțină trimiterile la sursă.

Schimbarea la față a Armatei

Îndrăznesc să afirm că în „povestea de succes” a Republicii Moldova, după cum le place să se exprime partenerii noștri occidentali, deocamdată este scrisă o singură pagină. Mai exact vorbind, doar câteva paragrafe relativ bine elaborate.

Soldații cântă românește

În timp ce în vârful AIE nu încetează reglările de conturi, Vitalie Marinuța, ministrul Apărării, este unul dintre pușinii înalți demnitari ai actualei guvernări care își vede de treabă și depune eforturi susținute pentru a europeniza domeniul militar nu în vorbe, ci în fapte. În consecință, Forțele Armate, de la 2009 încoace, au evoluat surprinzător de mult. Ele par a fi la ora actuală singura instituție pe cale să iasă definitiv din tiparele sovietice.

Cu mijloace puține, dar cu multă migală și perseverență, Ministerul Apărării a purces la reorganizarea și modernizarea Armatei Naționale, încercînd s-o debaraseze de sechelele comuniste și s-o alinieze la standardele euroatlantice. S-au întreprins deja o serie de măsuri pentru reformarea instrucției militare pe modele occidentale, pentru restructurarea logisticii, redimensionarea structurilor centrale etc.

Sub ochii noștri are loc schimbarea la față a Forțelor Armate. În unitățile militare soldații nu mai cîntă, ca odinioară, „Slaveanka” sau „Deni pobedi”, traduse în „limba moldovenească”, ei îmbrățișînd treptat tradiția națională în materie de muzică militară românească. Pe acest nou și agreabil fundal sonor, așa cum îmi atrăgea atenția deunăzi unul dintre forumiștii care comentează pe blogul meu, se produc și alte transformări promițătoare, unele dintre ele fiind chiar spectaculoase.

Uniformă NATO

În primul rînd, vestimentația veche, de croială sovietică, a fost înlocuită cu o elegantă și comodă uniformă NATO. S-au introdus un set de elemente inedite, începînd de la culoare, stofă, cusături și pînă la designul general. A fost modificată, bunăoară, ținuta de instrucție. Pentru prima oară apare uniforma pentru luptă în deșert. Haina are imprimat pe reverul

buzunarului drept numele militarului, exact ca în trupele Alianței Nord-Atlantice.

În același timp, uniforma de oraș a militarilor, inclusiv însemnele de armă, este identică, de la ghețe pînă la bonetă, cu cea românească. Îmbrăcămintea-tip a trupelor de gardă și protocol va fi cea instituită încă de domnitorul Alexandru Ioan Cuza, la 1859, cu ocazia unirii Principatelor Române. Aceasta se aseamănă ca două picături de apă cu actuala uniformă românească, inspirată, în trecut fie spus, de tradiția vestimentară a Armatei Franceze.

Apropo, noile modele de ținută vor putea fi urmărite la parada militară din 27 august 2011, consacrată aniversării a 20-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Prin Piața Marii Adunări Naționale vor trece peste o mie de militari ai Armatei Naționale și încă vreo cinci sute din cadrul Internelor și Poliției de Frontieră.

Pas american

Dar militarii moldoveni nu numai că vor fi îmbrăcați altfel. Ei își schimbă radical și pasul de defilare. Se renunță, în sfîrșit, la calapodul impus de armata roșie.

Defilarea în pas de gîscă de inspirație sovietică este abandonată în favoarea celei folosite de trupele țărilor NATO. Este adoptat, de fapt, pasul american cu piciorul întins și cu pumnul strîns la înălțimea umărului. Se mișcă doar brațul drept, iar celălalt rămîne imobilizat sau susține arma. Noul pas de defilare reprezintă o îmbinare între modernitate și tradițional, în sensul în care acesta, întrebuițat în armata română în anii treizeci ai secolului trecut, apare astăzi ușor modificat. Astfel, Armata Națională a Moldovei, sub aspectul formei, dacă nu și al conținutului, s-a sincronizat într-un fel cu Armata Națională a României.

Veți spune că toate aceste transformări sînt insignifiante? Poate. Ministerul Economiei sau cel al Transportului, desigur, ar putea face lucruri mult mai mari pentru europenizarea Republicii Moldova. Indulgent însă, nu le cer imposibilul. Aș vrea ca toate instituțiile statului să facă măcar atît cît a realizat Ministerul Apărării. Dacă ar izbuti ce a reușit Vitalie Marinuța, vă asigur că cel de-al doilea stat românesc ar fi mai aproape de normalitate.

Lucrurile mari, precum se știe, se realizează cu fapte mici. Din păcate însă, în timp ce Armata Națională face un pas înainte, multe alte sectoare fac doi înapoi.

Blogul lui Petru BOGATU

“ **Lucrurile mari, precum se știe, se realizează cu fapte mici. Din păcate însă, în timp ce Armata Națională face un pas înainte, multe alte sectoare fac doi înapoi.** ”

Eroul timpului de pace

“**Dorința de a fi de folos țării și oamenilor a constituit motivul pentru care colonel Snîtco nu a ezitat în fața primejdiei...**

Despre colonel Igor Snîtco se vorbește ca despre un erou. Și pe bună dreptate este unul dintre ei. Cavalerul ordinului „Ștefan cel Mare”, colonel Igor Snîtco și-a pierdut ambele picioare în timpul unei operațiuni de deminare la Pohreba în 1993. Încercînd să demineze un cîmp, rămas „moștenire” de la forțele secesioniste de pe timpul conflictului armat din primăvara-vara anului 1992, a lunecat pe o mină antipersonal. Acea clipă avea să-i marcheze viața...

Este scos de pe cîmpul de mine de către un alt genist, colonel (pe atunci locotenent major) Alexandru Galașan. Ultimul punîndu-și viața în pericol și riscînd să calce pe una din cele trei mine nedescoperite din imediata apropiere, salvează viața camaradului de arme. Deși colonel Snîtco a fost înalt apreciat pentru contribuția adusă pînă la momentul tragediei, adevăratul eroism începe în cea de-a doua fază a vieții sale, atunci cînd dînsul rămîne fără picioare.

Ca orice om în situația sa, este cuprins de o depresie totală, neștiind cum va fi viața sa de mai departe. Este încurajat de soție care încearcă să-l convingă că viața nu se termină acolo. Pătruns de cele spuse, capătă încredere și curaj. În pofida invalidității, susținut de factorii de decizie din Ministerul Apărării, rămîne să-și continue serviciul militar. Ba mai mult decît atît, continuă să participe la deminări importante. După clipa fatală mai îndeplinește încă șapte ani serviciul militar în Brigada „Dacia”, în diferite funcții. Ultima fiind cea de șef serviciu geniu.

Mulți din cei care îl cunosc încearcă să-i compare eroismul cu cel din cărțile de istorie. Așa sau altfel, cavalerul ordinului „Ștefan cel Mare”, Igor Snitco își merită fără dubii propriul loc în istoria noastră zbuciumată.

Și-a continuat activitatea cu eforturi titanice, demonstrând lumii întregi că avem și noi eroi cu care ne putem mândri și de la care putem lua exemplu. El, modest din fire, însă zice că a făcut tot ce a putut pentru a-și demonstra sie și celor din jur că încă mai este util societății, iar cunoștințele lui pot fi folosite spre binele oamenilor pașnici. Prin misiunile îndeplinite a salvat viața a zeci, sute și mii de pămînteni de-ai noștri. Fapta sa continuă și prin discipolii pe care i-a instruit și care astăzi îndeplinesc misiunea de genist în diferite unități ale Armatei Naționale.

De un deceniu este în rezerva Armatei Naționale, dar nu a întrerupt colaborarea cu milităria. Și astăzi mai vine în mijlocul prietenilor de altădată cu un sfat sau pur și simplu se întâlnesc pentru a-și împărtăși unul altuia bucuria despre o misiune îndeplinită. Militarii, atunci cînd îi simt prezența, parcă devin mai siguri în forțele proprii. Dînsul, la rîndu-i, se bucură că este util și încă n-au uitat de el. Vine în rîndurile militarilor cu cea mai mare plăcere, fără a aștepta pentru eforturile sale o răsplată anume, așa cum s-au obișnuit mulți oameni în zilele noastre.

Colonel Snitco este și unul dintre militarii care au stat la baza formării Armatei Naționale, fiind un exemplu viu de dăruire de sine. Grație acestui erou, arma geniu a căpătat noi valențe, iar cei care și-au îndeplinit serviciul alături de el pot fi mîndri că l-au avut ca dascăl. Fapta lui este și un îndemn pentru ceilalți cetățeni ai țării de a ne dărui asemeni lui pentru binele societății.

Maior Sergiu LECA

Colonel Snitco este și unul dintre militarii care au stat la baza formării Armatei Naționale, fiind un exemplu viu de dăruire de sine.

Armata Națională – de la om la om

Fără trecut, nu există viitor. Iar fără aceia care au fost de la începuturi, nu se cunoaște adevărata istorie. Istoria se face prin oameni. Ei sînt cei care cunosc adevărul și cu ei descoperim Armata Națională de la fondare.

Armata de la 20 de ani

Am discutat cu unul dintre „pionierii” Brigăzii „Dacia”, dislocată la Cahul. Modestă din fire, subtilă și cu privirea caldă, așa s-a prezentat locotenentul major Natalia Ilco. Părul aranjat cuminte la spate și zîmbetul ușor de pe buzele doamnei locotenent major nu ar fi trădat într-o altă conjunctură genul meseriei pe care o practică din toamna anului 1992. Natalia Ilco s-a „cununat” cu armata la vîrsta de 20 de ani. O matematică simplă ne însumează aproape 19 ani de activitate în sistemul militar. Și în toți acești 19 ani a rămas fidelă Brigăzii „Dacia”, „pentru că este alături de casă”, așa îmi explică Natalia. În anul 1992, a pășit pragul acestei unități cu mari speranțe legate de angajarea în cîmpul muncii și totodată cu frica pentru imprevizibil legată de picior. Dar rigurile meseriei au făcut-o mai puternică. A urcat pe scările ierarhiei militare încet, dar sigur. „M-am încadrat la funcția secretar tehnic în Secția evidență și secretariat. Mă ocupam cu evidența efectivului. Era funcție de soldat”. Natalia Ilco își amintește acum nostalgic de acei ani, ani de tinerețe. Pe parcurs, dînsa a trecut printr-o serie de funcții în secția cadre, în serviciul armament, apoi a activat ca ajutor șef în secția financiară. Din anul 2010, după absolvirea facultății de economie, este șeful secție financiare a celei mai mari unități militare a Armatei Naționale din sudul țării. Cînd am cunoscut-o, încă nu îmbrăcase epoleții de locotenent major, deși avea semnat ordinul. „Merită, pentru că este unul dintre cei mai sîrguincioși militari”, zice comandantul unității, locotenent-colonel Andrei Grosu. Din 1992, Natalia Ilco a cunoscut mulți comandanți de unitate, dar pe niciunul dintre ei, oricît m-am străduit să o provoc, nu l-a vor-

bit de rău. Răspundea simplu: „Omul este individual. Trebuie acceptat așa cum este. Dacă vei îndeplini ordinele exact și la timp, orice comandant te va aprecia”. Probabil pentru că este o fire înțeleaptă, de aceea se bucură de mult respect în unitate. Doamna locotenent Tatiana Nitrean are doar cuvinte bune la adresa prietenei sale. Și nu doar ea. Cînd a auzit subiectul discuției noastre, o altă doamnă care se afla în apropierea noastră mi-a vorbit și despre cumsecădenia protagonistei noastre.

Natalia Ilco este mamă a doi copii – o fetiță și un băiețel de 10 și, respectiv, 7 ani. Cînd o întreb ce își mai dorește pentru sine, îmi răspunde că ar mai vrea sănătate, pace în țară și un viitor luminos copiilor săi. Cît despre unitate, își aduce aminte cu nostalgie de anii cînd pe platoul unității se aranjau în formație 800 de militari, iar cazărmile erau pline de vocile celor care se înghesuiau să-și apere patria.

Armata, din inimă

Aceeași nostalgie după trecut am întâlnit-o și la Baza de aviație de la Mărculești, expusă de domnul plutonier adjutant Mihail Lisnic. Dumnealui privește cu jale acum pista unității pe care cîndva se forma o linie de bocanci, așa încît nu i

se vedea capătul. „Erau anii '90, cînd Armata Națională avea mulți aviatori, mulți tehnicieni care se ocupau cu repararea și întreținerea avioanelor din dotare și mult personal care avea grijă să asigure buna activitate a piloților militari”. Dumnealui îmi vorbește cu durere și despre avioanele de vînătoare, mîndria unității, care se păstrau în hangarele de atunci. „Au fost ani frumoși cînd puteai să admiri

zborul sublim al piloților noștri, care au părăsit armata sovietică ca să își slujească patria. Se ridicau în aer foarte multe avioane. Practic, zilnic. Avea cine să întrețină aceste aparate de zbor și era dragoste față de această meserie”, continuă domnul plutonier adjutant. Acum am rămas doar cu cîțiva aviatori și doar cu cîteva aparate de zbor. Pînă se va instrui noua generație de piloți va mai trece puțin timp. Speri că se procura și noi aparate de zbor.

Domnul plutonier adjutant a servit Baza de aviație „Decabal” din 1993, cînd s-a înrolat ca militar în termen. După îndeplinirea datoriei obligatorii, a încercat să-și găsească o slujbă la civil. Pentru că încercările au eșuat, s-a întors în unitate și de atunci nu a mai părăsit-o. Este tehnician superior, șef atelier radio. „Se întîmplă să repar cablurile radio și pe ploaie și pe ninsoare. Meseria de militar nu este ușoară, dar te îndrăgostești de ea”, îmi zice dumnealui. Domnul plutonier adjutant are 37 ani și îmi zice că nu mai aspiră la grad de ofițer, dar că încă speră că această unitate va înflori ca pe vremuri, iar aeronavele Armatei Naționale încă vor mai survola cerul patriei.

“ ... Meseria de militar nu este ușoară, dar te îndrăgostești de ea.

Militarul îndrăgostit de meseria sa

Ani plini de realizări, de urcușuri și coborișuri, ani frumoși și în același timp, ani grei de armată ține pe umeri și domnul locotenent-colonel Vladislav Robu. El a îmbrățișat cariera de militar la 1 iulie 1994. După absolvirea Colegiului Militar „Alexandru cel Bun”, a fost repartizat la funcția comandant pluton trager, Bateria 1, Divizionul de artilerie, Brigada „Moldova”. În 2001, a absolvit Școala de aplicații și artilerie „Ioan Cuza” din România. În anii 2001-2003, a activat la funcția șef stat major Divizionul de artilerie, iar din 2003 pînă în 2009 a fost comandantul acestui divizion. Din 2009, activează ca șef Secție operații și instruire.

Aș putea să zic, fără să dau greș, că domnul locotenent-colonel este militarul îndrăgostit de meseria sa. Se citește în ochi. Nici chiar problemele inerente oricărui proces de muncă în unitate nu îi reduc din dragostea pentru militărie. Șaptesprezece ani de serviciu militar. Au fost ani în care așteptările i-au fost împlinite. Dumnealui își aduce aminte cu plăcere de momentul cînd a pășit pragul acestei unități militare a Armatei Naționale și zîmbetul pe care l-a furișat pe buze în momentul conversației m-a făcut să înțeleg că are un motiv întemeiat să nu o părăsească. Cînd l-am întrebat despre perspectivele Armatei Naționale, mi-a răspuns că viitorul unei armate moderne este în puterile militarilor pe contract. „Dacă fiecare dintre ei își va îndeplini impecabil obligațiunile funcționale, dacă vor fi sîrguincioși în pregătirea lor, dacă vor păstra patrimoniul tehnic militar pe care-l avem în dotare, atunci Armata Națională va avea un viitor prosper”, zice dumnealui.

Locotenent major Inga MIHAILOVA

“Indiferent ce face, orice om de pe pământ joacă un rol principal în istoria lumii și, firește, nu știe acest lucru”.

Paulo Coelho, „Alchimistul”

De-un leat cu armata țării

S-a născut într-un an și într-o lună cu Armata Națională a Republicii Moldova. Fără s-o vrea, fără s-o știe, dar marcat de istoria și destinul armatei, cu care a mers cot la cot pe calea timpului, intersectându-se și influențându-se reciproc, transformându-se și evoluind.

Valentin Ghețiu s-a născut la răscrucea celor mai importante evenimente din istoria Armatei Naționale – ziua constituirii acesteia la 3 septembrie 1991, prin Decret prezidențial și aprobarea textului jurământului militar puțin mai târziu. S-a născut la 16 septembrie 1991, într-o familie de militari care îndeplineau serviciul în Brigada „Dacia” din Cahul, fiind cel de-al doilea fiu al lui Mihail și Olga Ghețiu.

Două destine în paralel

Coincidența dintre evenimentele cele mai importante din viața lui Valentin Ghețiu și Armata Națională se împletesc la intersecția dintre ani. Primul cuvânt rostit de Valentin a coincis cu publicarea primului proiect de doctrină militară și cu formarea Ministerului Apărării al Republicii Moldova, la 5 februarie 1992. Și tot atunci, prin decret prezidențial, generalul Ion Costăș a fost numit primul ministru al Apărării din istoria țării noastre. Iar ofițerii aparatului de conducere al ministerului au depus jurământul militar și au avut loc primele zboruri în aviația militară. Primul pas pe care tânărul nostru protagonist l-a lăsat ca pe-o ștampilă pe drumul bătătorit al vieții este marcat de momentul semnării Convenției cu privire la reglementarea conflictului militar de la Nistru de către președintele Republicii Moldova și președintele Federației Ruse, care a avut loc la Moscova. Evenimentul s-a produs la 21 iulie 1992 și tot atunci a avut loc introducerea Forțelor de Menținere a Păcii în regiunea transnistreană.

Cînd avea patru ani, a mers la grădiniță. Iar peste o lună, accidental, domnița pe care o plăcea i-a fracturat o mîină în efortul de a-l ridica de pe patul pliabil ca să meargă la prînz. Astfel, la decizia părinților, Valentin abandonează grădinița

și primește educație acasă. În Armata Națională, în 1995, la patru ani de activitate, a fost elaborat și aprobat Programul Individual de Parteneriat al Republicii Moldova cu NATO, care avea să deschidă

larg drumurile de afirmare a militarilor noștri pe arena internațională. Astfel, ostașii Armatei Naționale participă în premieră la aplicațiile militare din cadrul Programului Parteneriat pentru Pace „COOPERATIVE BEAR 1995” și „COOPERATIVE OSPREY 1996”. Iar Ministerul Apărării încheie o serie de acorduri de colaborare cu ministerele Apărării ale Ucrainei, Republicii Belarus și Republicii Bulgare.

Anul 1998 a fost unul semnificativ pentru tînărul protagonist – primul clopoțel, primele teme pentru acasă, primii colegi de bancă. La fel de semnificativ acest an a fost și pentru militarii din Brigada „Dimitrie Cantemir” care au executat primele trageri de luptă. Iar în decembrie 1998, Guvernul Republicii Moldova a adoptat Concepția educației militaro-patriotice a tineretului.

Mai tîrziu, sub frivolitatea tînărului se întrevede un meditativ. Data de 14 februarie 2002 marchează afirmarea lui Valentin pe tîrîmul poeziei și, totodată, tînărul se îndrăgostește pînă peste urechi de Alexandra, care-i era colegă de clasă și pe care o sărută la sfîrșitul anului. În aceeași perioadă, fluturași își făceau loc în stomacul studenților militari care susțineau sesiunea de iarnă la Institutul Militar al Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”. În decembrie 2002, a intrat în vigoare noul cadru legislativ cu privire la criteriile de selectare a recruților, termenul de îndeplinire a serviciului militar fiind redus de la 18 la 12 luni. Tot atunci, pentru prima dată în istoria Armatei Naționale, întregul contingent de tineri ostași din garnizoana Chișinău a depus jurămîntul militar într-o singură zi. În anul 2002, Republica Moldova, prima din CSI și-a onorat obligațiunile asumate în cadrul Convenției de la Ottawa, conform Memorandumului de înțelegere semnat la 28 iunie 2001, la Bruxelles, între Guvernul Republicii Moldova și Agenții NAMSA, în urma căruia genistii Armatei Naționale au lichidat 13194 mine anti-personal.

La 12 ani, Valentin a frecventat secțiile de dans (dans popular) și pian organizate în școala „Serghei Rahmaninov” în care studia, îndemnat de o domnișă. Iar militarii Armatei Naționale continuă să-și etaleze măiestria profesională în cadrul unei serii de aplicații multinaționale. Pe parcursul anului 2003, 175 militari au participat la 36 de activități în cadrul PFP, inclusiv la 8 exerciții multinaționale. Iar în plan bilateral au fost desfășurate 9 evenimente majore, inclusiv trei aplicații cu participarea trupelor noastre. Pentru pregătirea forțelor pacificatoare, în Batalionul 22 „Căști albastre” a fost deschis Centrul de pregătire pentru operațiuni de menținere a păcii, unde, la acea dată, se instruiuau 10 ofițeri.

În vara anului 2005, Valentin cîștigă bronzul la Olimpiada raională la desen. Iar în paralel, în Armata Națională au fost puse în discuție aspecte ale noului regulament cu privire la expertiza medico-militară în Forțele Armate, implementat prin hotărîrea guvernului

din 23 iulie 2005, care avea să conducă la ridicarea calității resursei umane care completa rîndurile Armatei Naționale.

La 1 septembrie 2007, Valentin asistă la ceremonia de depunere a jurămîntului militar de către fratele său mai mare, Mihail, care a decis să îmbrățișeze profesia de apărător al patriei. În 2007, militarii au dovedit că sînt pregătiți să-și îndeplinească toate obiectivele și misiunile cu profesionalism, transfor

mându-se într-o categorie de forțe puternice, capabile să răspundă cerințelor naționale și internaționale. Republica Moldova a organizat și găzduit Exercițiul multinațional „MEDCEUR - 2007”, unde au participat circa 200 de militari și angajați civili din 14 națiuni și 308 militari din Armata Națională.

În Albania, 20 de militari ai Armatei Naționale au participat la exercițiul multinațional de menținere a păcii „COOPERATIVE LONGBOW/LANCER -2007”. De asemenea, 75 de militari au luat parte la un șir de exerciții multinaționale precum: „COOPERATIVE ARCER 2007” în Georgia; „COMBINED ENDEAVOR -2007” în Germania; „RAPID TRIDENT 2007” și „SEA BREEZE” în Ucraina. La fel, în această perioadă sistemul de parașutare MC-5 înlocuiește vechiul model D-6, seria 4, de producție sovietică. Iar pentru serviciul militar ireproșabil, participare în operațiuni inter

naționale de menținere a păcii, președintele Republicii Moldova, Comandantul Suprem al Forțelor Armate, Vladimir Voronin, a înmănat decorații grupului de militari care au participat la operațiunea post-conflict de restabilire a Irakului – ordinul „Credință Patriei” și medaliile „Meritul Militar” și „Pentru Vitejie”. În 2007 am început să fim mai credibili pe arena internațională, iar anul 2008 a fost unul de premieră și performanțe, eforturi și sacrificii. La 14 februarie 2008, eroul nostru participă la concursul „Miss și Mister student” organizat la Cahul și ocupă locul II. Exact în această zi, la Ministerul Apărării, s-a desfășurat o ședință de documentare a procesului de implementare în Armata Națională a Obiectivelor de Parteneriat asumate de Republica Moldova în cadrul Procesului de planificare și revizuire al Parteneriatului (PARP), precum și a planului de realizare a prevederilor componente militare a Programului Național de implementare a Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului. În martie 2008, Valentin a fost tentat să îmbrace pentru prima dată, în întregime, ținuta militară a tatălui său. Iar la Institutul Militar al Forțelor Armate s-a desfășurat o masă rotundă cu genericul „Profesia militară-profesie de apărător”. Prima bătaie a lui Valentin cu cel mai bun prieten al său a coincis cu angajarea Armatei Naționale în lupta pentru înlăturarea efectelor dezastrului naturale provocate de inundațiile din vara anului 2008. În același an, Armata Națională a detașat cel de-al șaselea contingent de militari în operațiunea de restabilire a Irakului. Până în anul 2008, problema cu asigurarea spațiilor locative a fost soluționată pentru 187 de militari care au primit certificate pentru procurarea apartamentelor. La 18 noiembrie 2008, tânărul nostru ia laurii la Olimpiada raională la matematică. În același timp, circa 3000 de tineri și-au împlinit destinul cu armata, completând rîndurile celor trei componente ale Forțelor Armate.

În anul 2010 urmărim unirea celor două destine. În august 2010, Valentin își ia diploma de absolvire a Colegiului Industrial Pedagogic din Cahul, avînd specializare în informatică și matematică și, după un răgaz de câteva zile, cu media 9,5 „în buzunar”, depune actele la Institutul Militar al Forțelor Armate „Alexan-

dru cel Bun”. Face opțiunea pentru facultatea transmisiuni, urmînd să devină cel de-al patrulea transmisionist în familie. La 11 septembrie a aceluiași an, depune jurămintul de credință patriei alături de alți 160 de studenți. În Armata Națională începuse restructurarea sistemului de învățămînt propriu și se continua modernizarea procesului educațional care să răspundă cerințelor de creștere profesională. Institutul Militar obține statutul de Academie. Tot în august 2010, Institutul de Marcheting și Sondaje IMAS –INC Chișinău a efectuat un sondaj care a plasat Armata Națională în fruntea structurilor de stat în care populația din țară are încredere. Iar Batalionul „Codru” dislocat la Negrești a devenit prima unitate din cadrul Armatei Naționale care s-a învrednicit de ordinul „Credință Patriei”, clasa I.

În anul 2011, transformarea în Armata Națională continuă la fel de solicitant. Pe toate fronturile, atitudinea și nivelul îndeplinirii misiunilor de către militarii noștri au contribuit la crearea și menținerea credibilității și imaginii pozitive despre capacitatea Armatei Naționale. Anul jubiliar l-a angajat activ pe Valentin în miezul evenimentelor din Armata Națională. În iunie, el este selectat pentru participarea la parada militară din 27 august și tot în această lună a încercat noul pas de defilare, aprobat în anul curent. Iar la 19 iulie, a măsurat noua ținută militară, care i-a plăcut.

În septembrie, Valentin Ghețiu împlinește 20 de ani. El s-a născut într-un an și într-o lună cu Armata Națională. Fără s-o vrea, fără s-o știe, dar marcat de istoria și destinul armatei, cu care a mers cot la cot pe calea timpului, intersectîndu-se și influențîndu-se reciproc, transformîndu-se și evoluînd. „Nu știu cum să descriu sentimentul de mîndrie care mă încearcă atunci cînd vorbesc despre Armata Națională, despre curajul, loialitatea și jertfirea celor care au luptat de-a lungul timpului sub drapelul statului și celor care slujesc cu credință interesele naționale. E ceva frumos, e ceva suprem, e înălțător. Probabil, trebuie să ai inima deschisă ca să înțelegi aceste lucruri”, zice studentul Valentin Ghețiu.

Locotenent major Inga MIHAILOVA

“Nu știu cum să descriu sentimentul de mîndrie care mă încearcă atunci cînd vorbesc despre Armata Națională, despre curajul, loialitatea și jertfirea celor care au luptat de-a lungul timpului sub drapelul statului și celor care slujesc cu credință interesele naționale. E ceva frumos, e ceva suprem, e înălțător. Probabil, trebuie să ai inima deschisă ca să înțelegi aceste lucruri”, zice studentul Valentin GHEȚIU.

Ion COSTAȘ
1992

Armata a fost și este un pilon de bază al statului și e necesară în speță în clipele extrem de importante când acest stat este în perioada formării sale. La momentul respectiv, începutul anilor '90, personal am contribuit enorm la crearea acestei structuri ce se numește Ministerul Apărării. În acea perioadă, tînărul stat R.Moldova nu avea experiența de a crea instituția militară, deoarece eram o republică unională (o gubernie a unui stat), parte componentă a URSS. Conform constituției URSS, republicile unionale nu aveau dreptul la formarea propriilor forțe militare. URSS avea armata Uniunii. După destrămarea URSS (tratatul din Belovejscaia Pushcea - Belarus), crearea Armatei Naționale în R. Moldova era inevitabilă. Pe parcursul serviciului militar în armata URSS am fost comandant al marilor unități militare de aviație supersonică (comandant regiment de aviație tip MIG 25, ulterior comandant Divizie aviație de avioane supersonice MIG 25; MIG 23; MIG 29). Am absolvit Școala superioară de aviație militară din Harkov, apoi Academia de aviație „Iu. Gagarin” și Academia Marelui Stat Major General din Moscova. Reieșind din cerințele vremii, eram cea mai potrivită persoană să încep crearea structurilor Armatei Naționale. La decizia președintelui R. Moldova, M. Snegur, pe 5 februarie 1992 am fost desemnat, prin Decret prezidențial, în funcția de ministru al Apărării. Am fost unul dintre generalii care au condus Ministerul Apărării, în perioada creării acestuia, cum și în timpul războiului pe Nistru, provocat de Rusia. În continuare și astăzi contribui cu experiența acumulată de-a lungul anilor la crearea Armatei Naționale contemporane.

Atîta timp cît va exista Republica Moldova ca stat, va trebui să existe și Armata Națională. Instituția militară trebuie să progreseze și să se modernizeze. Armata este și va fi un nucleu foarte important al societății pentru existența acestui stat. Ea este foarte importantă în prim-plan pentru educația militaro-patriotică a cetățenilor R. Moldova, crearea la tineri a spiritului de patriotism față de țară și neam. Astfel, trebuie să tindem la nivelul țărilor dezvoltate în domeniul respectiv, să susținem eficient Armata Națională în mass-media R. Moldova și toate structurile statale. Dezvoltarea infrastructurii și înzestrarea corespunzătoare a Armatei Naționale în direcția prioritară a țărilor membre NATO, dar și Rusia, Ucraina care au armate bine aranjate și închegate. Societatea civilă și inclusiv conducerea țării trebuie să susțină mai mult, în special financiar, educațional și mediatic această instituție care se numește Armata Națională. Sper că pe viitor armata va spori și numeric, ajungînd pînă la 30.000 de militari, deoarece în mod normal numărul efectivului ar trebui să constituie 1% din numărul populației unui stat.

Aniversarea a 20-a de la crearea Armatei Naționale este un bun prilej ca să aflăm ce cred despre armată cei care de-a lungul timpului au condus Ministerul Apărării. Pentru a afla aceste opinii, le-am solicitat miniștrilor Apărării răspunsuri la 2 întrebări:

1. Ce-a însemnat pentru Dumneavoastră Armata Națională?
2. Cum vedeți viitorul armatei noastre?

Pavel CREANGĂ
1992 - 1997

În decursul unei perioade îndelungate de timp în conștiința națională a poporului nostru treptat a fost pierdut simțul datoriei de a-ți apăra interesele cu forțe proprii. Securitatea Moldovei era asigurată în cadrul unui stat unitar mare, care avea în afară de potențialul economic și politic enorm și o armată bine dotată.

Anume aceasta, din punctul meu de vedere, în momentul cînd republica și-a dobîndit independența, a fost catalizatorul opiniei despre inutilitatea Armatei Naționale, care, de fapt, este un atribut al statalității. Lipsa unui pericol, evident, militar, legăturile prietenoase cu țările din regiune – toate acestea erau un pretext pentru cei care s-au deprins să vadă în armată doar o forță militară, să spună că Moldova nu are nevoie de armată. Altfel ne închipuiam armata noi, specialiștii militari. Noi vedeam rolul ei în prevenirea pericolelor militare, o demonstrație a fermității poporului și statului de a-și apăra independența și suveranitatea.

Anume sub acest aspect are nevoie Moldova de armată, cît și oricare alt stat, unde prezența forțelor armate este ca o stavilă în calea celor care vor să atenteze la interesele naționale, este ca un garant al discuțiilor egale între țări. Sprijinindu-se pe propriile forțe armate, aceste țări tind să limiteze presiunile din exterior și pericolele militare. Astfel, ele devin parteneri cu drepturi egale în cadrul cooperării internaționale. Această practică folosită în politologia mondială ar fi bine să n-o ignore și Republica Moldova.

Armata proprie pentru Moldova este necesară și reieșind din faptul că în regiune se intersectează interesele marilor puteri, fapt datorită căruia situația geopolitică aici tot timpul a fost destul de încordată și amenința cu izbucnirea conflictelor armate. De aceea, în condițiile dezvoltării neprielnice a situației politico-militare nu trebuie să excludem o presiune politică sau de alt gen. Nu este greu de presupus, că în cazul unei micșorări neîntemeiate a potențialului militar al țării, dar cu atît mai mult al lichidării armatei, probabilitatea și proporțiile unei astfel de presiuni pot crește și într-un final sînt posibile acțiuni în forță.

Opinii din volumul “Я хочу рассказать ...”,
autor Pavel CREANGĂ

Valeriu PASAT 1997-1999

Pentru mine, ca cetățean al Republicii Moldova, Armata Națională înseamnă un element de statalitate. Însă în calitate de primul ministru civil a însemnat un examen destul de serios. Propunerea de a prelua conducerea Ministerului Apărării, pe care am primit-o în 1997 de la președintele Petru Lucinschi, a fost o surpriză foarte mare pentru mine. Conducerea politică a țării a luat această decizie după dezbinarea care a apărut în Ministerul Apărării după evenimentele din martie 1996, când o parte din ofițeri a refuzat să se supună președintelui țării, Comandantului suprem, Mircea Snegur, și cealaltă parte a refuzat să execute ordinele ministrului Apărării de atunci. De aceea, s-a luat decizia de a numi în fruntea armatei un om civil, iar pentru mine a fost o școală pe care am trecut-o împreună cu cei care au fost alături de mine pe parcursul acestei perioade de la 1997 până la 1999. S-au întreprins un șir de măsuri la acea perioadă, până și după mine, de fortificare a structurii militare, la întărirea colaborării Armatei Naționale cu societatea și cu partenerii în plan extern, s-au desfășurat foarte multe aplicații militare. Aceasta aș spune pe scurt despre ce a însemnat Armata Națională pentru mine. Dar în același timp, această instituție a însemnat o pagină nu prea fericită în viața mea, când în 1997 s-a realizat un contract între guvernele Republicii Moldova și cel al SUA de vânzare a 21 de avioane MIG 29. După acest contract care a adus doar

beneficii armatei și Republicii Moldova în general, am fost condamnat la 10 ani de pușcărie. Dar, slavă Domnului, că judecata mi-a dat câștig de cauză. Așa a fost să fie, nu port pică nimănui și astăzi cu plăcere vreau să-i felicit pe ostașii și corpul de comandă al Ministerului Apărării, pe toți veteranii, cei care au stat la baza formării Armatei Naționale, să le doresc sănătate și optimism. Cunosc foarte mulți militari care s-au pensionat și care s-au angajat în instituții civile, unde sînt apreciați pentru lucrul lor, pentru că sînt oameni de încredere. Cred că trebuie să ne mîndrim cu acești oameni care au creat Armata Națională.

Viiitorul Armatei Naționale depinde de politicieni. Dacă ei doresc ca Republica Moldova să fie un stat suveran și democrat, ei vor păstra Armata Națională. Timpul va arăta. Trebuie să luăm în calcul că, conform constituției, sîntem o țară care nu aderăm la blocurile militare, în prim-plan se pune neutralitatea țării noastre și acest lucru trebuie să-l păstrăm. Părerea mea generală este că Armata Națională are un viitor, ca toate structurile de forță, numai în cazul în care voi fi depolitizate.

Boris GAMURARI 1999 - 2001

Venirea mea în Armata Națională a fost conștientă, deoarece ca militar m-am format cu mulți ani în urmă. Dat fiind respectul meu față de armată și față de omul care poartă epoleți, copiii mei sînt ambii ofițeri în rezervă. Armata este o instituție absolut defini-

tă care își are locul ei în societate. Pentru mine acest lucru era ceva sfînt. Onorul militar, structura militară în general, simbolistica sînt o parte a simțului național.

Chiar și acum cînd populația nu prea are încredere în instituțiile statale, armata rămîne în top. Acest lucru demonstrează că există respect pentru omul care îndeplinește serviciul militar și pe care eu îl numesc slujbă, fiindcă militarul e la datorie nu doar în timp de război sau în situații de criză...

Cu problemele mari care erau atunci în Armata Națională, am acceptat să fiu și eu parte și pentru mine a fost un timp rodnic și fructuos. Multe am realizat, dar și mai multe trebuia de făcut.

Îmi aduc aminte că un ziar care și acum se consideră patriotic, după ce am făcut deminarea în sectorul de la Pohrebea, a scris două rînduri, dar a turnat o lingură de otravă în suflet. Mare socoteală că au deminat 64 de hectare, 536 de materiale explozibile, cînd în vremea războiului au deminat zeci de mii. Pentru noi nu era doar statistică. În acea căldură insuportabilă s-a apropiat un sătean fără un picior pe care l-a pierdut pe acel teren și plîngînd ne-a spus că nici la pascut nu poate duce o vită din cauza minelor care erau pla-

sate haotic. O singură viață este scumpă, iar pentru cineva e doar statistică.... Nimeni nu a fost la acel sector, nici un deputat, nici un conducător de stat.

Dar au trecut anii și cu același sentiment urmăresc evoluția Armatei Naționale, fiindcă a rămas și o părticică de suflet acolo. Îmi place să răsfoiesc ziarul „Oastea Moldovei”, să urmăresc emisiunile radio și TV ale armatei.

Eo întrebare atît de simplă, dar cere un răspuns atît de complex, chiar și avînd bagajul necesar. Slavă Domnului că acum armata este susținută de către stat, iar ziarurile de opoziție nu scriu doar lucruri rele despre armată. Acum vîd că la diverse manifestații aveți și oaspeți de tot felul, de la miniștri pînă la președinte, așa că este atenție. Nu aș vrea să vîd ca Armata Națională să folosească noțiunea de reformă care se reduce doar la micșorarea unităților mari, reducerea de efectiv, trecerea la rebut a tehnicii care este de ani buni sau să trăim numai din donațiile armatelor occidentale. Nu-mi place deloc așa viitor.

Eu aș vrea ca nu numai titulatura să corespundă structurilor occidentale, dar și caracterul operațiunilor pe care le face armata. Experiența pe care o acumulăm în misiunile de peste hotare trebuie implementată. Conducerea supremă a statului trebuie să dețină măcar un nivel minim de competență strategică care ar ajuta la definirea capacității de apărare a securității statului, a rolului armatei în societate. Armata este instituția care propagă patriotismul, de aceea nimeni nu trebuie să aibă dubii în privința locului, rolului și viitorului ei.

Armata Națională este viața mea, pentru că de la 17 ani sînt în rîndurile armatei. Un pic mai melancolic exprimîndu-mă, armata este ca și prima dragoste.

Vreau să menționez că am absolvit școala de piloți și mă simt aproape de cei care sînt aproape de cer. Sînt bucuros că am izbutit să creez întreprinderea de stat Aeroportul Internațional Mărculești, ceea ce a dat posibilitatea de a menține capacitatea acestui aeroport, de a participa la operațiuni de menținere a păcii și să facem mai multe lucruri bune datorită entuziasmului celor care poartă uniforma militară și care aduc folos Republicii Moldova.

Și în această perioadă au rămas cele mai interesante și cele mai frumoase amintiri de viață. Mă bucur enorm că am susținut teza de doctor în științe istorice anume la tematica Armatei Naționale. Ceea ce mi-a dat posibilitatea să studiez toate documentele și acele momente grele de la începutul lui 1991, de la primul decret, de la primul departament militar creat, de la primii pași ai țării noastre de a crea forțele armate. Și astăzi mă interesez cum decurg lucrurile, cum se dezvoltă armata, deoarece am contribuit la aceasta fiind și reprezentantul Republicii Moldova la Cartierul General NATO din Bruxelles. Am încercat întotdeauna ca această instituție importantă a statului, care se numește Armata Națională, să contribuie

Armata Națională pentru mine a însemnat mult. În primul rînd, a însemnat o școală de patriotism și un examen. Armata m-a învățat cum să pot face față, într-un timp restrîns, presiunilor și provocărilor care au loc în lumea contemporană – crizele economice, sociale și politice. Am conștientizat că Armata Națională este instituția care, într-un timp restrîns, poate fi reformată, poate corespunde unor cerințe care ne-au fost formulate și că poate servi drept exemplu pentru alte instituții statale. Finalitatea reformelor, disciplina și responsabilitatea cadrelor militare, acestea sînt cîteva valori foarte necesare în condițiile actuale pentru Republica Moldova.

Nu o să mă expun asupra structurii armatei, pentru că consider corect ca specialiștii în domeniu să vorbească la acest subiect. Eu cred că Armata Națională are un viitor și sînt ferm convins că instituția militară este foarte necesară pentru Republica Moldova. În primul rînd, pentru că militarii sînt continuatorii tradițiilor

Victor GAICIUC

2001 - 2004

la promovarea imaginii țării noastre peste hotare, să contribuie la faptul ca statalitatea țării noastre să se întărească.

Eu nu văd o armată numerică, ci o armată compactă, bine pregătită, profesionistă, însă totodată nu cred că este timpul de a renunța la serviciul obligatoriu. Actualmente, eu cred că nici economia nu ne permite acest lux. Pentru mine exemple de urmat sînt armata Luxemburgului și cea a Elveției, acele țări care geografic și demografic se aseamănă cu Republica Moldova.

Sînt ferm convins că militarii care îndeplinesc serviciul militar sînt adevărați patrioți ai țării, sînt acei oameni care sînt gata să-și dea viața pentru țară și pentru popor, sînt acei care promovează imaginea țării. Fiind în Bruxelles nu o dată, am auzit aprecieri ale militarilor din alte țări despre participarea militarilor moldoveni la diferite operațiuni. Desigur, vreau cu această ocazie să adresez felicitări conducerii Armatei Naționale, tuturor militarilor, tuturor celor care susțin armata, să le doresc sănătate, energie, răbdare pe parcursul serviciului, îndeplinirea tuturor dorințelor și să fie fericiți.

Valeriu PLEȘCA

2004 - 2007

strămoșești, a artei militare și nu în zădar biserica se roagă pentru poporul și oastea sa. Armata Națională este necesară pentru formarea clasei sociale, pentru formarea țării. De aceea, părerea mea este că tinerii trebuie să-și iubească patria prin îndeplinirea serviciului militar. Doresc armatei un viitor prosper. Doresc ca ofițerii, comandanții să fie exemplul pentru subalternii lor, dar și pentru societatea civilă. Vreau să remarc că acele calități pe care trebuie să le întrumească un cetățean sînt postate în prim-plan în Armata Națională. În această ordine de idei, aduc sincere felicitări tuturor celor care au stat și stau la paza stabilității și păcii în țara noastră, care au luptat pentru integritate și au educat generații de tineri. Tuturor militarilor le doresc sănătate, viitor prosper și pace.

Vitalie VRABIE 2007 - 2009

Pentru mine Armata Națională înseamnă foarte mult, întâi din considerentul că am trecut etapele studiilor preuniversitare, unde am studiat disciplina pentru băieții care vor să meargă în rândurile armatei. Ulterior, a trebuit să urmez cursurile de la catedra militară, la Institutul Agricol și să obțin primul grad de ofițer, pentru ca, mai târziu, să devin și ministrul Apărării. Iată de ce Armata Națională este ceva propriu pentru mine, la care țin foarte mult și urmăresc felul cum își desfășoară activitatea pînă la moment.

Văitorul Armatei Naționale, personal, mi-l doresc și vreau să rămînă unul foarte promițător. Întii, pentru că un stat independent nu-și poate imagina și realiza independența fără o asemenea instituție, care este una indispensabilă pentru Republica Moldova. Într-un cuvînt, mi-aș dori foarte mult ca clasa politică să conștientizeze pînă la urmă rolul, importanța și utilitatea Armatei Naționale și, ulterior, să aibă o atitudine diferită decît cea care este la moment prin asistență și acoperire, în primul rînd, politică pentru această instituție și asistență financiară, pe merit, pentru a promova reforme și moderniza structura militară. Subiectul profesionalizării Armatei Naționale este în prim-plan, numai că acesta este un proces de lungă durată, care rămîne să fie foarte bine elaborat, trebuie să avem o înțelegere deplină și o acoperire politică și ar trebui poate să fim mai hotărîți și mai corecți în angajamentele pe care ni le-am asumat față de partenerii noștri. Am desprins și niște lucruri noi în ultimii 2 ani de zile care mă bucură foarte mult. Eu apreciez uniforma nouă, pasul de defilare pe care și l-au propus militarii, altul decît acela care era în trecut, știu că s-a obținut o asistență tehnică de la partenerii noștri de dezvoltare și că se lucrează mult pe dimensiunea de reprofilare a militarilor în rezervă. Eu mă bucur de orice lucru nou apărut în Armata Națională și sper că această instituție este capabilă să se dezvolte mai mult. De fiecare dată atunci cînd îmi întîlnesc colegii din Armata Națională, cei care sînt rămași în rîndurile instituției militare și cei plecați deja în rezervă, mă salut și îmi amintesc de toate proiectele pe care le-am realizat împreună. Vreau să credeți că sînt foarte sincer atunci cînd zic că am cele mai nobile amintiri și rămîn cu aprecierea cea mai înaltă pentru militarii și angajații civili ai Armatei Naționale, pentru importanța și utilitatea lor. Profesionalismul pe care l-am întîlnit în Armata Națională îl vorbesc tuturor celor din jur și le zic că militarii sînt oameni de probă înaltă și de o calitate excepțională.

Vitalie MARINUȚA 2009 - prezent

Am fost militar activ de la 15 ani pînă acum cîțiva ani, de aceea, cred că am tot dreptul să zic că Armata Națională este destinul meu.

Ce înseamnă armata pentru mine o să zic în cuvintele faimosului poet Adrian Păunescu, doar puțin parafrazînd: "Eu nu am să mă fac bine niciodată, mereu voi suferi de-o boală grea, această boală se numește - armată și leacul este ea și numai ea".

Văd strălucit viitorul Armatei Naționale. Sînt convins că și mai departe instituția militară va fi în topul încrederii cetățenilor noștri. La fel, cred că într-un timp relativ scurt vom avea o armată modernă, iar cetățenii Republicii Moldova și conducerea statului vor acorda o atenție deosebită Armatei Naționale, în special la capitolul asigurare cu tehnică militară, pentru că cea pe care o avem în dotare este uzată. Totodată, sînt convins că și mai departe vom putea să purtăm cu cinste drapelul Republicii Moldova în misiuni internaționale de menținere a păcii, fiindcă avem capacitate. Tezaurul cel mare sînt oamenii pregătiți, pe care îi avem în Armata Națională.

**Nicolae CHIRTOACĂ –
primul șef al Departamentului de Stat pentru probleme militare:**

„O armată la care visau acel grup de ofițeri la începutul anilor ‘90”

Nicolae Chirtoacă s-a născut la 22 martie 1953, la Glodeni. După absolvirea Institutului Politehnic din Chișinău în septembrie 1970, a făcut studii de masterat la Facultatea de Arhitectură și Urbanism din aceeași instituție. În 1977, N.Chirtoacă a fost înrolat în serviciul militar obligatoriu ca mai apoi să continue cariera militară pînă în anul 1990.

În perioada cunoscută ca “perestroika”, N. Chirtoacă, împreună cu un grup de ofițeri moldoveni, s-a alăturat Mișcării democratice de eliberare națională din Moldova. În octombrie 1990 a fost numit de președintele țării la funcția de Director general al Departamentului de Stat pentru probleme militare, devenind astfel și membru al Guvernului. Departamentul militar a fost transformat în Ministerul Apărării al Republicii Moldova după proclamarea independenței la 27 august 1991.

A participat activ la crearea Forțelor Armate ale Republicii Moldova după declararea suveranității Moldovei în cadrul fostei URSS în vara anului 1990. În fruntea Departamentului militar a contribuit nemijlocit la elaborarea cadrului legislativ în domeniul respectiv, precum și la Conceptul de creare a Forțelor Armate. În perioada 1992-1994, a activat în calitate de consilier de stat pe probleme de securitate pe lângă președintele RM. În perioada respectivă, Nicolae Chirtoacă a reprezentat țara la diferite întrevederi ale ambasadurilor din cadrul Consiliului Nord-Atlantic la sediul NATO din Bruxelles.

Din 2002 pînă în 2006, a lucrat ca director al Institutului European de Studii Politice din Moldova, sprijinit de Consiliul European. Din ianuarie 1994 pînă în iulie 2006, Chirtoacă a fost președintele consiliului director al Centrului Euro-Atlantic din Moldova. În 2003 a fost ales președinte de onoare al Mișcării Europene din Moldova. În perioada 2006-2010, Nicolae Chirtoacă a fost ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Moldova în SUA, Canada și Mexic.

În prezent, ambasadorul N.Chirtoacă este directorul Institutului Independent de Studii Strategice.

- La 12 septembrie 1990 a fost creat Departamentul de Stat pentru probleme militare. Dumneavoastră ați fost numit primul șef al aceluia departament. Care era imperativul creării unei asemenea instituții?

- Crearea Departamentului de Stat pentru probleme militare în cadrul primului guvern ales în mod democratic a constituit un eveniment cu totul deosebit. Să nu uităm că în acea perioadă Republica Moldova încă nu-și declarase independența, în calitate de republică suverană mai rămânea în componența URSS. Ideea de bază era că suveranitatea presupune crearea propriei armate. Reieșind din acest concept, guvernul a și format instituția respectivă. Principala sarcină a Departamentului pentru probleme militare a fost elaborarea unui concept de creare a Forțelor Armate ale Moldovei în baza principiilor democratice și a experienței statelor moderne, precum și a cadrului legal pentru funcționarea structurilor și a unităților militare. Împreună cu un grup de ofițeri, noi am început această activitate în toamna aceluiași an, care s-a încununat cu elaborarea setului respectiv de documente aprobat de Parlamentul țării în primăvara anului 1991. Perioada aceasta cu totul deosebită, și în felul ei revoluționară, s-a încheiat odată cu declanșarea puciului de la Moscova la 19 august 1991, când Departamentul de Stat a jucat un rol important în asigurarea securității mai multor obiecte de importanță strategică în capitala țării Chișinău. Atunci am început și negocierile cu trupele Forțelor Armate ale fostei Uniuni Sovietice dislocate în Chișinău pentru a dezamorsa situația destul de tensionată în primele zile ale puciului și a evita orice conflict armat. Această perioadă s-a încununat cu declararea independenței

Republicii Moldova și trecerea la o altă etapă, crearea Ministerului Apărării. Astfel s-a început perioada consolidării Forțelor Armate în condițiile deja de independență a statului nostru.

- Soluționarea căror probleme era prioritară în agenda Departamentului militar?

- Erau probleme de ordin strategic, deoarece tînărul stat moldav avea nevoie de armata națională, aceasta constatare nu se puneau pe timpuri la îndoială. Mai mult ca atît, echipa noastră avea viziuni moderne, propunînd de la bun început conceptul creării forțelor armate profesionale, care ar fi servit drept nucleu pentru instruirea rezervelor și mobilizarea, desfășurarea rapidă a contingentelor militare în caz de pericol la adresa statului. Cu părere de rău, Parlamentul de atunci nu era pregătit să accepte viziuni moderne și bine fundamentate, inclusiv din punct de vedere financiar, elaborate de Departament. În legislativ prevala spiritul jumătăților de măsuri, mai erau influenți și exponenți ai forțelor conservative. În urma unor modificări solicitate de comisiile parlamentare respective, organul legislativ suprem a adoptat un concept de compromis, care a marcat perioada inițială de creare a forțelor armate. Or, pe parcursul acestor două decenii noi ne-am zbatut între stereotipurile post-sovietice și incapacitatea de a adopta un model eficient, care ar răspunde în mod adecvat riscurilor, amenințărilor și primejdiilor de ordin militar cu care se confrunta Moldova modernă.

O altă problemă majoră a fost reîntoarcerea în Moldova a militarilor noștri în termen care își făceau serviciul în trupele armatei sovietice. Ei erau maltratați din simplul motiv că în țara noastră s-au început evenimente care erau interpretate, mai ales în Rusia, ca acțiuni care subminează unitatea sau integritatea teritorială a URSS. În acest sens, colaboratorii Departamentului au contribuit la reîntoarcerea în patrie a peste 2000 de soldați și sergenți.

- Dar ofițerii cînd au revenit acasă?

- Majoritatea ofițerilor au început să se întoarcă mai tîrziu, după puciul de la Moscova, mai ales în toamna-iarna anului 1991-1992. Aș vrea să vă aduc aminte că ofițerii din așa-numitele republici naționale, cu excepția celor cu populație slavă, în majoritatea covârșitoare a cazurilor nu aveau dreptul să îndeplinească serviciul militar în patria lor. La început de cale, Departamentul de Stat pentru probleme militare nici nu dispunea de numărul minim de cadre de ofițeri necesar pentru a crea instituțiile și structurile militare. De fapt, unica instituție subordonată Guvernului țării care avea în dotare unități armate era Ministerul Afacerilor Interne. Abia la finele anului au început să ofițerii moldoveni să revină cu sutele acasă, unii din mers preluînd comandamentul asupra formațiunilor de rezerviști mobilizați și de voluntari, ulterior jucînd un rol important în lupta cu formațiunile paramilitare ale separatiștilor de la Tiraspol. La această etapă eu eram implicat în aceste evenimente în calitate de consilier de stat pe lângă președintele țării, responsabil pentru securitatea națională.

- Dar cu ce probleme se confrunta instituția pe care o conduceați. Presupun că ineditul acelei situații provoca și impedimente?

- În octombrie 1991, pentru a zădărnici intențiile separatiștilor de la Tiraspol de a-și crea un aliat strategic în regiunile de sud ale republicii și a scinda și mai mult teritoriul național, Parlamentul a luat decizia de a introduce starea de urgență în mai multe localități care se aflau deja sub controlul separatiștilor găgăuzi. În conformitate cu decizia Guvernului, Departamentul militar și-a

asumat responsabilitatea pentru organizarea Mișcării Naționale a Voluntarilor, care a jucat un rol crucial pe parcursul desfășurării operațiunii propriu-zise, evitînd vărsări de sînge și creînd condițiile necesare pentru negocierile ulterioare. O altă problemă era încadrarea soldaților care se întorceau acasă în unitățile militare dislocate pe teritoriul Moldovei. Se duceau negocieri cu comandamentul suprem al Direcției Strategice Sud-Vest pentru a evita orice tensionare a situației în relațiile deloc simple cu Moscova, în special cu Ministerul Apărării al URSS, pe marginea creării propriilor forțe armate. Prima unitate militară a Republicii Moldova suverane, încă nu independentă, a devenit Batalionul Tiras-Tighina, format în octombrie 1991, majoritatea efectivului căruia o constituiau veteranii războiului din Afganistan. Noi eram nevoiți să-l ascundem în pădurea din raionul Hîncești, nu departe de localitatea Rusca, fiindcă și Armata a 14-a, și serviciile speciale erau foarte curioase să afle ce are de gînd să facă Departamentul militar avînd deja o unitate militară. Pe de o parte, noi încercam să consolidăm aceste structuri, avînd resurse umane și materiale mai mult decît limitate, iar pe de altă parte eram într-o luptă permanentă cu aceste servicii care încercau cu tot dinadinsul să creeze piedici în calea constituirii Forțelor Armate în afara armatei sovietice.

- De ce anume la 3 septembrie 1991 președintele RM, Mircea Snegur, urma să decreteze crearea Armatei Naționale?

- La 27 august 1991, parlamentul a semnat Declarația de Independență, iar conducerea politică de atunci pleca de la ideea creării Armatei Naționale în baza patrimoniului militar moștenit de noi de la fosta URSS și cu participarea activă a corpului de ofițeri moldoveni întorși acasă. Cred că acesta a fost principalul motiv ce a condus la apariția, la doar o săptămînă de existență independentă, a acestui decret, semnificația istorică fiind crearea Forțelor Armate ale Republicii Moldova. Tot în acea perioadă, Rusia a anunțat crearea forțelor armate proprii, ceea ce a dus la destrămarea rapidă a Armatei Sovietice. Noi aveam nevoie de o instituție deja la nivel de minister, care ar iniția negocierile referitor la patrimoniul militar împărțit mai tîrziu între fostele republici unionale și ar asigura construcția militară în noile condiții istorice.

- Anul curent, Armata Națională împlinește 20 de ani. Cum vedeți această instituție după două decenii de activitate? S-au schimbat multe din 1991?

- De fapt, la începutul anilor '90 noi aveam o viziune clară referitor la rolul armatei într-o societate democratică nu numai ca atribut al statului, dar și în calitate de instrument al acestuia pentru contracararea primejdiilor de ordin militar la adresa independenței și integrității teritoriale a țării. Sincer vorbind, la acel moment noi subapreciam pericolele care comportă în sine conflictul armat cu separatiștii din stînga Nistrului. Noi nu ne așteptam că Rusia lui Boris Elțin, care declarase noul curs politic de abandonare a trecutului sovietic și totalitar, va sprijini atît de masiv regimul secesionist în frunte cu I. Smirnov. Noi, un grup de tineri ofițeri care constituiau nucleul Departamentului militar, credeam sincer în democratizarea și modernizarea rapidă a Moldovei independente, în crearea unei armate moderne și eficiente, fiindcă multe le începeam de la zero în acea perioadă și mizam pe experiența și asistența statelor care serveau pentru noi drept model. În realitate noi ne-am ciocnit din mers de rezistența multor ofițeri superiori, care reveneau acasă profund marcați de serviciul în armata sovietică. Odată cu numirea lor în funcțiile de răspundere, sprijiniți de forțele conservative din parlament și guvern, ei au și început recrearea unei armate sovietice în miniatură.

De atunci mă pun în gardă atitudinile neprofesioniste ale polițienilor, care din timp în timp pun la îndoială existența Armatei Naționale, conducându-se de motive mai curînd conjuncturiste, de moment. Alții văd armata doar ca atribut al statului, subapreciază rolul și importanța militarilor în condițiile cînd țara noastră se mai confruntă cu riscuri și pericole evidente. Continui să fiu de părerea că Forțele Armate sînt și trebuie să rămînă nucleul sistemului de asigurare a securității naționale, ar trebui să devină o forță folosită într-un mod inteligent pentru a crea premisele rezolvării mai multor probleme stringente, inclusiv și restabilirii integrității teritoriale a Moldovei. Nu mă refer la utilizarea nemijlocită a forței armate, acest lucru este de neconceput în situația actuală, ținînd cont de interesele marilor puteri și echilibrul geopolitic din regiune.

Această perioadă de timp, de la batalionul „Tiras-Tighina” și pînă la stadiul actual, a fost una destul de complicată, nu numai pentru poporul moldovenesc, dar și pentru militarii săi. Călea pe care a parcurs-o Armata Națională timp de 20 de ani nu a fost una rectilinie, deseori marcată de incompetența polițienilor, de probleme economice și lipsa de viziuni strategice adecvate necesității obiective de a avea un sistem de securitate militară a unui stat care se vrea democratic și modern. Cred că în ultimii ani, odată cu intensificarea colaborării internaționale, în special în contextul aspirațiilor europene ale societății, datorită și promovării tinerei generații de ofițeri, în construcția militară se aplică mai activ experiența țărilor democratice, pornind de la conștientizarea riscurilor și primejdiilor la adresa securității statului. Oricum, ca și douăzeci de ani în urmă, îmi doresc o armată modernă și eficientă. Ofițerii să fie nu doar motivați, dar și remunerați pe potrivă, astfel încît armata să contribuie cu adevărat la consolidarea suveranității acestui stat.

- Ce proporție din agenda dvs. în calitate de ambasador al RM în SUA, era dedicată cooperării militare și care erau aprecierile față de Armata Națională?

- Colaborarea cu SUA în domeniul politico-militar are loc în special în cadrul Planului de acțiuni individual pentru Republica Moldova al Parteneriatului pentru Pace. În acest sens ambasada de la Washington monitorizează activ acest proces în contact direct cu Pentagonul. Ministerului Apărării îi revenea rolul principal în dezvoltarea acestui potențial vast de cooperare bilaterală între Moldova și Statele Unite. O altă dimensiune nu mai puțin importantă în domeniul respectiv o constituie colaborarea cu Garda Na-

țională a Carolinei de Nord. Toate întrevederile pe care le-am avut pe parcursul mandatului meu cu conducerea acestui stat american, și, în special cu comandamentul gărzii, întotdeauna îmi inspirau încredere în interesul reciproc de a continua colaborarea. Aceste parteneriate oferă Moldovei șansa de democratizare și modernizare a structurilor militare.

- Pe data de 27 august curent va fi organizată o paradă militară. Unele voci și chiar surse media susțin ideea că nu este rațional, avînd un buget auster, să organizați o paradă de asemenea amploare. Ce părere aveți?

- Aceași părere cred că o au și cei care sînt împotriva Armatei Naționale. Potențialul militar al statului se manifestă și prin organizarea paradei militare, mai ales cu ocazia unei date cu totul deosebite în istoria tînărului stat moldovenesc – cea de-a douăzecea aniversare de la declararea independenței Moldovei. Parada militară cu ocazia sărbătorii naționale ar trebui să devină o bună tradiție, în primul rînd, pentru a educa și a încuraja spiritul de patriotism și mîndria față de acest stat care se numește Republica Moldova. Aceasta nu este o manifestare a forței pentru a intimida pe cineva, cum zic unii preținși „pacifiști” de la noi. N-aș pune la îndoială necesitatea paradei militare, căci în pofida multor greutăți și probleme armata a rămas elementul cheie al sistemului de asigurare a securității militare a țării.

- La sfîrșit v-aș ruga să adresați un mesaj militarilor și angajaților civili ai Armatei Naționale cu ocazia aniversării de 20 de ani.

- Armata Națională a parcurs o perioadă relativ îndelungată de la întemeierea ei în vîltoarea luptei pentru democrație și independență, dar scurtă pentru istoria unui neam și țări – 20 de ani. Poporul simte cu inima necesitatea existenței armatei și o sprijină. Desigur, le-aș dori tuturor militarilor în termen și celor pe contract sănătate, tenacitate în promovarea reformelor, în consolidarea Forțelor Armate și speranța că într-o zi noi vom avea o armată pe măsura necesităților acestui stat, o armată la care visau acel grup de ofițeri la începutul anilor '90 cînd deja proiectam în viitor o țară înfloritoare, dezvoltată economic, o Moldovă teritorial integră și revenită plenar pe fîgașul dezvoltării europene.

Realizare: locotenent major Denis ROTARU

Trei pușcaș(i)e din armată!

Armata Națională are pușcași și din rândul femeilor, care pot să facă față provocărilor din câmpul de luptă. Acest fapt a fost demonstrat de cele trei fete pușcași din Batalionul 22 de Menținere a Păcii în cadrul Exercițiului multinațional „Rapid Trident 2011”, care s-a desfășurat la centrul de instruire „Iavorov” din Ucraina.

„Băieții zic că armele sînt fete, dar noi credem că sînt băieți. Am dormit cu AKS-ul sub cap, le ținem în mâini cu atîta grijă și le curățăm în fiecare zi pînă la strălucire”, îmi zice sergentul inferior Natalia Gangan în debutul comunicării, strecurînd un zîmbet ușor pe buze. Sergenții Ala Nastas, Ana Driga și sergentul inferior Natalia Gangan sînt la prima aplicație multinațională, la funcții de pușcași, mai devreme făcînd parte din plutonul care a fost evaluat conform standardelor internaționale în vara acestui an, în cadrul exercițiului „Scutul Păcii 2011”. Sînt puternice, curajoase, ambițioase și ai impresia că pot să vorbească ore în șir despre caracteristicile tactico-tehnice ale AKS-ului și AKMS-ului, despre acțiunile corecte la punctul de control și trecere sau la patrulare. Și, în același timp, sînt sensibile și cu un fin simț al umorului. Le-am urmărit timp de 2 săptămîni în câmpul tactic, cu tot echipamentul pe ele (care cîntărește circa 15 kg), executînd, fără ezitare, toate misiunile încredințate, la individual și cele la nivel de pluton. Și pot să zic cu convingere că au făcut față tuturor provocărilor „cu zîmbetul pe buze”, la propriu și la figurat – pot să zîmbească cu ironie fină presupușilor inamici și rîd din suflet după o zi suprasolicitantă în poligonul „Iavorov”. Cum se descurcă o fată în câmpul tactic? „Nu este mai dificil decît pentru un băiat”, îmi răspunde ca un adevărat ostaș sergentul Ana Driga. „Important este să te obișnuiești cu rolul de luptător și să găsești soluții în orice situație”, zice dînsa.

Începutul a fost greu pentru toate trei domnișoare. Ana prima a fost angajată în Armata Națională, la 5 iulie 2010, la funcția sergent stat major, compania stat major în Batalionul 22 de Menținere a Păcii. La 16 iulie 2010, se încadrează în serviciul militar pe contract și sergentul Ala Nastas. Iar la 1 decembrie a aceluiași an, pășește pragul aceleiași unități și Natalia Gangan. În luna mai a anului curent, toate trei au trecut testul care le-a acreditat pentru participarea în cadrul aplicației „Scutul Păcii 2011”. „Două săptămîni în pădurile de lîngă unitate, apoi în poligonul de la Dănceni, acolo unde colegii noștri se antrenau în fiecare miercuri. Pe alocuri a fost greu, dar, în același timp, foarte interesant pentru mine. Cînd ne împiedicam, băieții ne ajutau să ne ridicăm”, povestește Ana. „Nu eram deznădăjduite. Întîi se explica tema, apoi trebuia să executăm”, completează Natalia. „Primele 2 săptămîni în cadrul evaluării OCC au fost pregătitoare. A fost o experiență bună pentru noi, care ne-a deschis calea spre misiuni internaționale”, zice sergentul Ala Nastas.

„Iar exercițiul din poligonul „Iavorov” ni s-a părut mai ușor decât cel din țară. Probabil, pentru că ne-am deprins cu greutatea echipamentului și sîntem mai pregătite pentru acțiunile în cîmpul tactic”, afirmă Ana. Povestea militarului Ana Driga este foarte captivantă. Tatăl vroia s-o vadă medic veterinar. Ea a depus actele de admitere la facultatea de limbi străine, USM, iar mai tîrziu își potrivește bereta de pacificator. „Simțeam că este ceva al meu. Îmi place milităria. Cred că a fost alături de mine întotdeauna”, zice Ana. Încadrarea în colectivul militar s-a produs relativ ușor. „La doar 2 săptămîni de la angajare, am fost detașată timp de o lună la poligonul Bulboaca, în cadrul aplicațiilor „Scutul Păcii 2010”, ca sergent de stat major. Iar un an mai tîrziu am fost detașată la aceleași aplicații ca pușcaș”, povestește sergentul Driga.

Toate drumurile duc spre realizarea destinului. Despre acest fapt vorbește și istoria Alei Nastas, de specialitate istoric, pe care pasiunea pentru disciplină, ordine și „dezvoltarea multilaterală oferită de sistemul militar”, au adus-o în Batalionul 22 de Menținere a Păcii. „Acum cred că am ales cea mai potrivită profesie pentru mine. Armata te învață mai multe „discipline”. Ca să fii un bun soldat, trebuie să fii pregătit fizic, dar și intelectual. De aceea, am optat pentru sistemul militar”, zice

protagonista noastră. Armata este o provocare nu pe măsura oricărei femei.

„Înainte să vii în armată, trebuie să fii sigură că aici e locul tău și să crezi în propriile puteri. Trebuie să te deprinzi cu orice situație și să fii pregătită să îmbraci și a doua zi haina în care ieri ai transpirat și să renunți la mîncarea gătită în bucătăria de acasă”, zice Natalia Gangan. Nătălița este de profesie cusătoreasă. În toamna anului precedent, a aflat că în Batalionul 22 de Menținere a Păcii se solicita o specialistă. „M-au întrebat dacă doresc să activez în armată și am zis că accept cu mare plăcere”. Pe 1 decembrie 2010, dînsa a fost încadrată în serviciul militar pe contract, în aceeași unitate, la funcția sergent stat major, compania stat major. În primele zile, Natalia a fost urmărită de timiditate. „Cînd treceam pe lîngă colegii mei, nu vroiam să ridic privirea. Nu eram în apele mele, pentru că mă aflu într-un colectiv format 99 la sută din bărbați. Iar ei m-au luat sub aripa lor, nu îmi permiteau să stau izolat și mă provocau să rid”. Despre relația de prietenie formată între pușcașii pacificatori vorbește și sergentul Nastas. „Sîntem un colectiv unit. Băieții nu ne permit să fim cu moralul la pămînt și le simțim umărul de fiecare dată cînd ne confruntăm cu o situație dificilă”.

Le-am văzut acționînd la punctul de control și trecere (percheziționînd și fiind în rol de inamici), la patrulare și cordon, țintind presupușii teroriști, în fiecare secundă implicate în acțiuni alături de colegii lor și, cel mai important, ținîndu-le pasul. Cum faceți față la toate? „Cu zîmbet pe buze, cu glume și încurajări”, răspunde sergentul inferior Gangan. Voi cît de des zîmbiți în poligon? „Foarte des. Uneori se întîmplă că nu pot să-mi ridic mîinile de oboseală, dar întotdeauna se va găsi cineva să mă provoace la zîmbet”, continuă Natalia și își demonstrează cît de molipsitor poate să fie zîmbetul în poligon. În două săptămîni de aplicații în poligonul „Iavorov”, protagonistele noastre s-au îmbogățit dublu. „Am învățat de la colegii noștri din armatele altor state și am devenit mai rezistente într-un cîmp tactic”, zice sergentul Ala Nastas.

Cei trei pușcași își mai doresc creștere în carieră și multe alte misiuni peste hotarele țării. Iar mesajul pe care-l lansează este un îndemn către fete să îmbrățișeze profesia de militar. „Dar să nu vină aici pentru băieți sau pentru că le plac filmele de acțiune, ci dacă simt că armata este chemarea lor. Iar noi le vom învăța cum să execute toate misiunile cu zîmbetul pe buze”, încheie sergentul Ana Driga.

Locotenent major Inga MIHAILOVA

Mesajul pe care-l lansează protagonistele noastre este un îndemn către fete să îmbrățișeze profesia de militar. „Dar să nu vină aici pentru băieți sau pentru că le plac filmele de acțiune, ci dacă simt că armata este chemarea lor. Iar noi le vom învăța cum să execute toate misiunile cu zîmbetul pe buze”.

“Gheorghe Botezatu este considerat fondatorul științei dinamicii de zbor a aeronavelor. Originar din Basarabia, el a construit primul elicopter pentru armata SUA și a fondat prima firmă constructoare de elicoptere în lume.

Basarabeanul Gheorghe Botezatu a creat primul elicopter militar american

În ajunul testelor, el a primit prin poștă un șarpe veninos

Simplă de la prima vedere, pala elicopterului face în decursul unei singure rotații trei mișcări independente. Dirijează cu acest proces un mecanism complicat și laborios în confecționare. Doar câteva țări sînt capabile să producă aceste mașini, iar elicoptere reușite, confecționate de amatori, aproape că nu se întîlnesc. Timpul de serviciu al palei pînă la schimbarea completă a elicopterului se măsoară în sute de ore, dar în pofida acestui fapt, cele mai multe accidente se întîmplă din cauza defecțiunilor tehnice. Au fost încercări de a crea un elicopter cu un rotor portant de tipul elicei avionului. Dar aceste mașini, de regulă, se întorceau la cea mai mică adiere de vînt. Doar un singur om putea să construiască elicoptere absolut stabile, capabile să se subordoneze voinței omului. Acesta era compatriotul nostru Gheoghe Botezatu.

Locotenent-colonel Anatolie Leșco, șeful Catedrei științe umanitare și limbi străine a Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, la orele de „Istoria militară a Moldovei” le povestește studenților despre acest basarabean minunat.

Familia Botezatu aparținea familiilor nobile cunoscute din Basarabia. După absolvirea școlii reale din Chișinău, Gheorghe a fost admis în 1902 la secția mecanică a Institutului Tehnologic din Harkov, în 1905-1910 a studiat la Institutul Montefo din Belgia, la universitățile din Göttingen și din Berlin, la Sorbona, unde și-a susținut teza de doctor pe tema „Investigarea de stabilitate a aeronavei”. Această lucrare era la acel moment cea mai aprofundată cercetare.

Botezatu poate fi numit, pe bună dreptate, unul din fondatorii științei dinamicii de zbor a aeronavelor, lucru de care s-a ocupat întreaga sa viață. În 1911 cercetătorul științific pre-

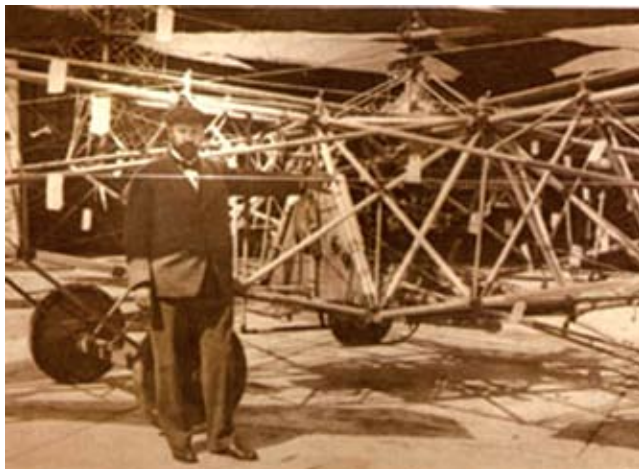
dă un curs în domeniul aeronautic la Institutul Politehnic din Sankt-Petersburg, iar cu susținerea departamentului militar purcede la cercetări în laboratorul aerodinamic al institutului. În 1911-1914 pune bazele metodelor contemporane matematice ale stabilității mișcării, a publicat o serie de articole referitor la dinamica zborului. Botezatu a adus o contribuție substanțială la formarea bazei științifico-experimentale a Rusiei, de rînd cu profesorii din Sankt-Petersburg S. Timoșenko, A. Fan-der-Flit, A. Lebedev și V. Naidionov, fiind fondatorul școlii științifice de aviație din Sankt-Petersburg.

În anii primului război mondial, Botezatu este expert în diferite instituții tehnico-militare în componența comitetului tehnic a proaspetei formate direcții a flotei aeriene militare a Ministerului de Război al Rusiei, consultînd construcția aparatelor de zbor. Cu participarea lui în 1916 a demarat crearea centrului de stat de instrucție științific de cercetare, experimental de construcție și de testări, unul din cele mai mari în lume, care a primit denumirea de «Главный аэродром» (Aeroportul principal). Omul de știință a fost preocupat de asemenea și de balistică, vizoare de bombardament și alte arme; din 1915 în unitățile rusești de aviație încep a fi folosite tablele balistice ale lui Botezatu.

Primul avion conceput de Botezatu a fost construit în octombrie 1917. Din păcate, el s-a prăbușit din cauza unei erori a pilotului. Revoluția a întrerupt construcția altor avioane și a elicopterului lui Botezatu. Contribuția esențială a savantului în știința aeronautică în anii primului război mondial a fost elaborarea teoriei momentelor reactive, care a fost înalt apreciată de specialiștii mondiali. De perfecționarea ei, savantul a fost preocupat toată viața.

Inițial Botezatu a avut o atitudine loială față de puterea sovietică și a încercat să colaboreze cu ea, dar în mai 1918 este nevoit să părăsească țara. Popularitatea savantului era atât de mare că în iunie a devenit expert al comitetului consultativ național pentru aeronautică al SUA, a început să țină prelegeri la Institutul Tehnologic din Massachusetts și Universitatea din Columbia. După reeditarea culegerilor lui Botezatu în engleză, el este invitat la Universitatea din Cicago.

În 1921 comandamentul aerian al SUA îi propune profesorului Botezatu să construiască elicopterul planificat anterior la centrul de cercetare în aviație Raitfield. Congresul i-a acordat o sumă record pentru acele timpuri de 200000 dolari SUA, dintre care 10000 salariul anual. Lucrul era efectuat de inventator împreună cu o mână de oameni fideli, într-o atmosferă strict secretă. Cineva permanent incurca lucrul profesorului. Atunci când colonelul american T. Bein se pregătea să ridice elicopterul în primul zbor, în craterul motorului a fost introdus nisip, fapt ce putea să coste viața pilotului. A fost un atentat și la viața lui Botezatu însuși: prin poștă i-a fost trimis un șarpe mic, foarte veninos, într-un ambalaj frumos.

În decembrie 1922 primul elicopter al armatei SUA s-a ridicat în aer. Aparatul s-a dovedit a fi foarte reușit, iar capacitățile sale portante au rămas în afara concurenței pînă la începutul anilor '40. Schema originală asigură caracteristici de pilotaj bune. Cu toate acestea militarii americani nu au finanțat lucrările ulterioare, neapreciind la justa valoare viitorul acestora. Probabil, a jucat un rol important și caracterul dificil al lui Botezatu.

Savantul a hotărît mai mult să nu colaboreze cu companiile de stat și în 1926 a înființat la New York propria firmă "De Bothezat Impeller Company". Din denumire este evident că el s-a numit "Georges de Bothezat". Compania a câștigat un concurs al forțelor maritime SUA și ventilatoarele ei au fost instalate pe nobile corăbii americane. Imediat după aceasta au urmat comenzile pentru ventilatoarele „civile” pentru Centrul Rockefeller. Firma lui Botezatu, majoritatea căreia o constituiau emigranții ruși, a fost acceptată în componența concernului gigant „American Machine and Metall Manufacturing Corp”.

Botezatu a continuat să facă știință, dar nu mai publica lucrările sale. Autoritatea sa științifică a cedat locul autorității în business. Îmbunătățindu-și starea economică, în 1936 basarabeanul a hotărît să revină la construcția elicopterelor. Împreună cu cunoscutul emigrant rus B. Sergheev, renumit aviator și inginer, a creat „Air-Screw Research Syndicate”, redenumit ulterior în „Elicopter Corp. of America”. Compania a elaborat programa de construcție a elicopterelor de diferite categorii de greutate și destinație. În 1938 este construit elicopterul experimental „GB-2”, iar în 1940 a apărut modelul „GB-5”. În total au fost efectuate mai mult de o sută de zboruri fără experimente prealabile, numai în baza unor calcule matematice aprofundate și foarte complicate.

Succesul elicopterelor lui Botezatu într-o mare măsură se datorează rotorului portant radial – invenție a minții alese a savantului. Era uimitor cu câtă ușurință „GB” se desprindea de la pământ chiar din primul zbor, cât de încet – de două ori mai încet, comparativ cu alte elicoptere se roteau palele lui. „GB-5” a întrunit în sine multe soluții neordinare și ingenioase.

Cu toate acestea, experiențele nu au reușit. Botezatu s-a stins din viață în timpul unei operații la inimă la 58 de ani. Savantul și echipa sa pregăteau să construiască un autocar aerian cu mai multe elice pentru 50 de locuri, un elicopter personal nu prea costisitor... Dar în curînd firma și-a încetat activitatea. Cu toate acestea, când elicopterul lui Igor Sikorski, constructorul cu renume mondial, concurentul lui Botezatu, îl pregăteau pentru producția în serie, s-a clarificat că are în dotare rotor rigid, ideea lui Botezatu. Este interesant faptul că elicopterul antitanc contemporan „Bell-409”, pentru a evita focul inamicului, instantaneu înclină rotorul – este încă o idee genială a savantului basarabean.

Gheorghe Botezatu a fost înmormîntat la New York. Arhiva sa – circa două mii de documente – baronul Vladimir Kyuh von Pushental a dăruit-o bibliotecii Academiei Forțelor Aeriene a SUA în 1972.

Material pregătit de Olga VLASOVA

Erou este acela care și-a dăruit viața unui lucru mai important ca el însuși.

Joseph Campbell

Armata nu-și uită eroii

Rememorînd și cinstind faptele de arme ale tuturor militarilor care au făcut suprema jertfă la datorie, Ministerul Apărării a venit cu inițiativa acordării titlului “Cetățean de onoare al localității”, post-mortem, căpitanilor Anatolie Lungu, Valeriu Macariuc și soldatului Vitalie Țurcanu.

Satele Ustia (r.Glodeni), Iabloana (r.Glodeni) și Bozieni (r.Hîncești) au trei cetățeni de onoare ai localității. Titlul a fost conferit, post-mortem, la inițiativa Ministerului Apărării, căpitanilor Anatolie Lungu, Valeriu Macariuc și soldatului Vitalie Țurcanu în localitățile de baștină ale celor trei militari decedați la datorie. Ceremoniile de conferire a titlului, căpitanilor Anatolie Lungu și Valeriu Macariuc s-au desfășurat la 28 august în satele Ustia și Iabloana. Iar la 2 septembrie, ceremonia a avut loc în Bozieni, satul de baștină al soldatului Vitalie Țurcanu.

Se zice că jertfa adusă la altarul libertății, dreptății și adevărului nu se uită. Și se mai zice că omul nu alege dacă să fie erou ori ba, ci destinul alege pentru el și că eroii rămîn veșnic vii. Veșnic vii în memoria Armatei Naționale au rămas căpitanii Anatolie Lungu, Valeriu Macariuc și soldatul Vitalie Țurcanu, eroismul și jertfa cărora este pildă demnă de urmat pentru toate generațiile de militari.

În ajunul aniversării a 20-a de la fondarea Armatei Naționale, cinstim memoria celor care au servit cu credință și onoare patria și poporul basarabean.

Soldatul Vitalie Țurcanu a căzut eroinic la datorie în 1998. Era în serviciul de gardă. Criminalii au pătruns pe teritoriul postului pentru a sustrage cablul ce conținea metale prețioase. Santinela, auzind zgomotul produs de hoți, a încercat să tragă portinchișătorul, dar n-a reușit, deoarece cei doi criminali au tăbărit asupra lui. Unul îi smulgea pistolul-mitralieră, al doilea, astupîndu-i gura, îl lovea cu cuțitul. Rănit mortal,

**Căpitan
Valeriu MACARIUC**

**Căpitan
Anatolie LUNGU**

**Soldatul
Vitalie ȚURCANU**

cu nouă răni și aorta tăiată, depozat de armă, a încercat să se deplaseze spre butonul de semnalizare. Distanța dintre locul atacului și locul unde se afla butonul de semnalizare era aproximativ egală cu distanța pînă la cazarmă. El a ales, cu prețul vieții, să-și îndeplinească serviciul pînă la capăt. Soldatul Vitalie Țurcanu a murit în brațele plutonierului de companie la cîțiva metri de cazarmă, iar în scurt timp și criminalii au fost prinși. Pentru bărbăția și spiritul de sacrificiu, manifestate în îndeplinirea datoriei, santinela Vitalie Țurcanu i s-a conferit, prin decret prezidențial, post-mortem, medalia „Meritul Militar”.

Căpitanul Valeriu Macariuc s-a născut la 16 septembrie 1958 în raionul Glodeni, satul Iabloana. A fost încorporat în rîndurile Armatei Sovietice în Berdeansk, Ucraina, în 1976. A absolvit școala militară de artilerie antiaeriană în 1986. La acțiunile de luptă din 18 - 19 iunie 1992, în conflictul armat de pe Nistru, a participat în calitate de șef stat major al Batalionului 4 infanterie. A decedat la podul din or. Bender, la 19 iunie 1992. A fost ofițer de luptă, specializat în artilerie antiaeriană.

La 6 aprilie 2006, la Centrul de instruire al Brigăzii „Dacia”, în timpul desfășurării tragerilor de testare a munițiilor din dotarea unității, a decedat căpitanul Anatolie Lungu. În mîna lui a explodat o grenadă antitanc de tip „RKG-3EM”, care avea defecțiune de fabricație. Căpitanul Anatolie Lungu a fost înhumat cu onoruri militare la cimitirul din satul Ustia, raionul Glodeni. Iar la această dată, anual, un grup de militari ai brigăzii se deplasează în satul de baștină al eroului întru comemorarea lui.

Pentru îndeplinirea conștiințioasă a obligațiilor de serviciu în condiții de risc pentru viață, căpitanului Anatolie Lungu i s-a conferit medalia „Meritul Militar”, post-mortem.

**Dumnezeu să-i odihnească în pace
pe toți cei care și-au jertfit viața întru binele
poporului nostru.**

Locotenent major Inga MIHAILOVA

Viteză de până la 21,6 Mb/s

cu modemul 3G la doar 399 lei

21,6
Mb/s

Moldcell

Modemul Huawei E367 la preț special este disponibil în orice Moldcell Center sau Shop, în limita stocului disponibil. Pentru a beneficia de ofertă, abonatul își va reîncărca contul cu 960 lei și va semna o anexă adițională pe termen de 1 an. Suma de 960 lei nu va putea fi transferată pe un alt cont sau rambursată clientului.

☎ 444 📞 (022) 444 444 www.moldcell.md

VALIEXCHIMP

Sponsor general al manifestațiilor dedicate aniversării
a 20-a de la crearea Armatei Naționale

Drapele din epoca de glorie a Marelui Voievod Ștefan cel Mare

Drapelul apare odată cu statul, reprezentând un simbol al acestuia și al armatei. Termenul de „drapel” este de origine latină și provine de la cuvântul „drapello” (bucată de postav), pe care era reprezentată o emblemă fomată în baza anumitor reguli stricte.

Pe teritoriul nostru, primele drapele clasice apar odată cu venirea legiunilor romane, fiind de culoare roșie, dreptunghiulare, avînd reprezentate pe ele numărul legiunii. Ulterior, începînd cu domnia împăratului Constantin cel Mare, aceste cifre au fost substituie cu reprezentările sfinților. În perioada medievală era răspîdită tradiția drapelelor iconografice, deoarece exista o mare influență a bisericii și sfinților protectori.

Cele mai vechi drapele din Moldova cu imaginea Sf. Gheorghe sînt datate cu sfîrșitul secolului XV-începutul secolului XVI, perioada de domnie a lui Ștefan cel Mare, două drapele unul militar, iar cel de-al doilea religios, ce au ajuns pînă în zilele noastre grație păstrării lor la mănăstirea Zografu de la Muntele Athos.

Steagul de luptă era totodată și unul care era utilizat la diferite manifestații religioase și sărbători domnești. Acest drapel este confecționat din atlas roșu, ajuns pînă la noi într-o stare nesatisfăcătoare. Tradiția istorică remarcă că a fost confecționat de către una din fiicele lui Ștefan cel Mare, Elena, Ana sau Maria. Unii cercetători presupun că acesta ar fi fost lucrat de mîna domniței Elena, căsătorită cu marele cneaz al Moscovei.

Fundalul drapelului este de culoare roșu-deschis. Pînă în zilele noastre a ajuns o singură fațetă a acestuia, care-l reprezintă pe Sf. Gheorghe, amplasat pe un tron, în mîini ținînd o spadă și călcînd în picioare un balaur cu trei capete. Sus, în dreapta capului Sfîntului Gheorghe, este brodat un înger cu o spadă în mînă, iar în stînga, alt înger cu un scut. Ambii îngeri îi pun o coroană pe cap. Lîngă îngeri se află o inscripție, scrisă în trei rînduri, în limba greacă, cusută cu fire de argint: „ Sf. Gheorghe din Capodocia”.

Drapelul, pe margini este completat cu altă inscripție în slavonă, brodată cu litere de argint, care a fost descifrată în felul următor: „O, îndelung răbdătorule și de biruinți purtătorule,

mare mucenic Gheorghe, carele la nevoi și năpaste ești grabnic apărător și fierbinte ajutor, și celor întristați bucurie nespusă, primește de la noi și această rugăminte a smeritului robului tău a domnului Io Ștefan Voievod, cu mila lui Dumnezeu domn al Țării Moldovei; și păzește-l pe el neatins în acest veac și în acel viitor cu rugăciunile celor ce te cinstesc pe tine ca să te proslăvim pe tine în veci, amin! și s-a făcut în anul 7008, iar al domniei lui anul al 433-lea”.

În anul 1500 drapelul este transmis de către Ștefan în Grecia, la Muntele Athos, la mănăstirea Zografu, în gestiunea călugărilor greci și bulgari. Drapelul se păstra în biblioteca mănăstirii. După moartea voievodului, drapelul a devenit o adevărată relicvă, un simbol al luptei pentru independență.

În anul 1882 cercetătorul istoric Teodor Burada efectuează o călătorie în Turcia și Macedonia, făcînd cunoștință și cu diferite relicve religioase de la Muntele Athos ce aveau legătură cu Moldova și Muntenia. Se presupune că el a fost primul care a făcut o descriere a acestui drapel, publicînd în România o lucrare „România la Muntele Athos”. Istoricii, oamenii de artă ce vizitau acest lăcaș de cult se adresau cu rugămîntea către călugări ca aceștia să nu restaureze drapelul, ca să fie păstrată forma lui originală.

Înainte de începutul primului război mondial, călugării din mănăstire au efectuat unele lucrări legate de restaurare a drapelului, instalîndu-l într-o ramă specială în bibliotecă. Pe durata primei conflagrații mondiale, acest drapel a avut o soartă zburcîmă. În 1917 un detașament militar special franco-rus l-au preluat din biblioteca mănăstirii și au plecat la Salonic, unde se afla consulul român și la 13 martie 1917 acest drapel a fost predat părții române, reprezentînd un act de bunăvoință al aliaților, după care este transportat la Paris, unde în incinta celei mai vechi universități din Europa, Sorbona, la 28 iulie 1917 are loc reîntoarcerea oficială a drapelului.

În anul 1919, după Marea Unire, steagul a fost predat Muzeului Militar Național din București, iar în anul 1975 este inclus în fondurile Muzeului Național de Istorie.

Istoricii, analizînd imaginea de pe drapel și în special bala-

urul cu trei capete, considerau că acest simbol reprezintă trei state dușmane, care doreau în Evul Mediu să distrugă și să supună Moldova: Imperiul Otoman, Ungaria și Polonia. Unele cercetări făcute arată că acest stindard posibil să fi fost drapelul personal al lui Ștefan cel Mare.

Sf. Gheorghe, în perioada medievală, reprezenta credința, vitejia și rezistența. Domnitorul Moldovei și poporul ei, în acele grele timpuri, aveau nevoie de aceste calități, de aceea Ștefan cel Mare îl venera pe acest sfânt, care, ulterior, devine protectorul oștirilor Moldovei.

Unii istorici consideră că drapelul acesta a fost o simplă icoană, ce a fost dăruită de către Ștefan mănăstirii, dar această ipoteză este sub un semn mare de întrebare, deoarece în perioada medievală un drapel putea să servească atât ca icoană, cât și ca stindard de luptă și este de remarcat faptul că un drapel cu imaginea unui sfânt ce era utilizat în mai multe bătălii, în special în cele cu păgînii, devenea mai prețios și se amplifică aura lui de sfințenie.

Un alt drapel cu reprezentarea Sf. Gheorghe, ce a fost donat mănăstirii de la Athos, datează de asemenea din perioada lui Ștefan cel Mare. Steagul are lungimea 1,68 și lățimea 1 m. În partea de jos are trei colțuri, fiind în formă ca cel bisericesc. Marginile lui sînt confecționate din atlas roșu. Pe aversă este reprezentat protectorul lui Ștefan și al armatei Moldovei, călare pe un cal alb, omorînd cu sulita un balaur. La margini putem vedea o inscripție în slavonă cu litere de aur, „Ca un izbăvitor al celor robiți și al

celor săraci apărător, neputincioșilor doctor, împăraților ajutor, purtătorule de biruință, mare mucenice Gheorghe, roagă pe Hristos Dumnezeu să mîntuiască sufletele noastre”. Pe revers putem vedea botezul lui Isus Hristos cu următoarea inscripție: „În Iordan botezindu-te, tu, Doamne, închinarea Treimii mi s-a arătat; că glasul Părintelui a mărturisit Ție,

Fiu iubit pe tine numindu-te și Duhul în chip de porumb a adevărit întrarea cuvîntului. Cel ce te-ai arătat, Hristoase Dumnezeule, și lumea ai luminat, mărire Ție.”

Inițial cercetătorii afirmău că acest drapel este un steag bisericesc, deoarece el nu poartă armele țării, are o mărime mică și este de formă dreptunghiulară. Drapelul probabil a fost confecționat la curtea lui Ștefan de către meșteri străini, care în acel moment veniseră în Moldova din Balcani într-un număr mare, din cauza înaintării Imperiului Otoman. Sf. Gheorghe, pe lângă faptul că era protectorul Moldovei și al armatei sale, proteja și mitropolia Moldovei, de aceea unii istorici consideră că drapelul a fost un cadou al lui Ștefan și al mitropoliei mănăstirii Zografu.

Aceste două drapele reprezintă o pagină din istoria noastră și anume epoca cea mai glorioasă a neamului nostru. Aceste steaguri reprezintă vitejia, credința și rezistența în fața hoardelor străine. Aceste calități se transmit din generație în generație odată cu aceste drapele.

*Sergiu MUNTEANU,
colaborator al Muzeului Armatei Naționale.*

Impactul transfrontalier al Armatei Naționale

Armata Națională în misiuni internaționale de menținere a păcii sub egida OSCE și ONU

Participarea Armatei Naționale în operațiunile și misiunile naționale și internaționale de menținere a păcii rămâne o prioritate în agenda activităților instituției militare. Din 1997, Republica Moldova a participat activ în misiuni internaționale desfășurate sub egida OSCE în Republica Autonomă Cecenă a Federației Ruse, provincia serbă Kosovo, Macedonia, Georgia și Kirgistan. Printre misiunile realizate se înscriu cele din Bosnia și Herțegovina. Iar din cadrul forțelor multinaționale - operațiunea post-conflict din Irak. Iar dintre misiunile internaționale sub egida ONU la care participă militarii Armatei Naționale fac parte cele din Coasta de Fildeș, Liberia, Sudan (inclusiv Sudanul de Sud).

Începînd cu anul 1997, militarii moldoveni au participat în misiuni OSCE în Republica Cecenă - 2 persoane, Kosovo - 3, Macedonia - 2, Georgia - 6, Kirgistan - 1. Actualmente Armata Națională participă cu un singur militar în misiunea OSCE din Kirgistan.

Tot din anul 1997, militarii moldoveni au participat în misiunile ONU din Coasta de Fildeș - 28 de persoane, Liberia - 21, Sudan (inclusiv Sudanul de Sud) - 8, Georgia - 2. Actualmente, 7 militari moldoveni desfășoară mandate de observatori militari ONU în Coasta de Fildeș, Liberia și Sudanul de Sud.

În cadrul forțelor internaționale SFOR, Bosnia și Herțegovina, ofițerii Armatei Naționale au participat din decembrie 2002 pînă în martie 2004. Anual, 2 ofițeri ai Armatei Naționale au fost detașați pentru completarea funcțiilor în Statul Major al Diviziei Multinaționale NORD. Ultima rotație a fost efectuată în noiembrie 2004. În total, în această misiune au participat 8 ofițeri moldoveni.

În operația umanitară post-conflict din Irak, în perioada 2003-2008, Republica Moldova a detașat șase contingente, în total 109 militari din cadrul Armatei Naționale. În aceeași perioadă, 4 ofițeri de stat major moldoveni au activat în calitate de ofițeri de legătură în Comandamentul Central al SUA (CENTCOM).

